

Il potenzial resulta dals edifizis existents

650 plazzas a temp cumplain èn colliadas cun sanaziuns energeticas d'edifizis en il Grischun. Quai èn plazzas da lavur, da las qualas profiteschon tut las regiuns grischunas. Che quellas pudessan vegnir pli che dublegiadas en il rom da ciclus da sanaziun natirals, mussa in studi actual.

50 000 edifizis en il Grischun han passa 25 onns (u bler dapli), bunamain dus terzs da quels vegnan stgaudads cun in stgaudament dad ieli u cun in stgaudament electric. Quai sa mussa er en las activitads da sanaziun: Ils proxims onns vegnan previsiblamain sanadas energeticamain parts d'edifizis ch'èn relevantas termicamain cun ina surfatscha da passa 400 000 meters quadrat per onn (tetgs, fatschadas, fanestras sco er parts da tschalers e da surchombras). A medem temp vegn remplazzà tar ina surfatscha utilisabla per edifizis da 130 000 meters quadrat per onn il stgaudament dad ieli u il stgaudament electric tras ina pumpa da chalur, in stgaudament da laina u ina colliaziun ad ina rait da chalur. Ultra da quai vegnan installads moduls da fotovoltaica d'ina surfatscha da 60 000 meters quadrat e collecturs solars termics d'ina surfatscha da 2500 meters quadrat per onn sin edifizis existents.

Contribuziun impurtanta a favur da la valorisaziun regionala

Cun questas sanaziuns fa quint in studi actual ch'è vegnì elavurà dad INFRAS e da BAKBASEL per incumbensa da l'uffizi d'energia e da traffic, da l'uffizi per economia e turissem e da la Josias Gasser Materialias da construcziun SA. Mesiras da questa dimensiun èn colliadas cun investiziuns da passa 200 milliuns francs per onn. Ina gronda part da quels vegn bain investida ordaifer il chantun, perquai che las interpresas grischunas n'han betg ina rolla principala tar la producziun dals materials da construcziun duvrads e dals indrizz dal martgà da massa da construcziun. Pervia da las activitads da lavur intensiva tar la planisaziun da las sanaziuns ed anc bler dapli tar la montascha e tar l'installaziun vegn però tuttina stgaffida en il Grischun ina valorisaziun considerabla. Sulettamain cun las mesiras da sanaziun energeticas numnadas, q.v.d. senza las mesiras che vegnan savens prendidas a medem temp per renovar l'intern da l'edifizis (p.ex. la cuschina, ils bogns), dastgassan las interpresas grischunas e lur emprims furniturs grischuns generar almain 70 milliuns francs per onn.

Potenzial da duplicaziun

Ils 70 milliuns francs per onn èn colliads cun in volumen d'occupaziun da 650 plazzas a temp cumplain, quai corresponda a 0,7 pertschient da l'occupaziun totala en il Grischun. Da quai na profiteschon betg mo ils centers economics dal chantun. Bain sa concentreschan var 30 pertschient da la valorisaziun e da l'occupaziun sin la regiun da Cuira, nua ch'i vegn sanà il bler, e quai cunzunt pervia dal grond dumber d'edifizis che ston vegnir sanads. Il rest resulta e resta però en tut las autras regiuns grischunas, nua ch'igl èn represchentadas avunda interpresas da planisaziun e da construcziun. Er per activitads pli intensivass da sanaziun avessan quellas las capacitads. Il potenzial è avant maun. Anc adina vegni relativamain savens spetgà cun far sanaziuns energeticas complessivas. Las sanaziuns sco er la valorisaziun e l'occupaziun ch'èn colliadas cun quellas en il Grischun pudessan vegnir pli che dublegiadas, sche parts d'edifizis e stgaudaments vegnissan – mintgamai consequentamain a la fin da lur durada da vita tecnica – revalitads ad in standard d'energia actual, e las surfatschas adattadas da tetgs vegnissan cuvridas pli savens cun implants solars. Il pli fitg pudessan vegnir augmentadas las ratas d'installaziun en connex cun collecturs solars termics (factor 15), cun il remplazzament da stgaudaments dad ieli e stgaudaments electrici (factor 6) e cun l'isolaziun termica da fatschadas (factor 3).

Respargns d'energia cun plirs nizz

Sche quest potenzial pudess vegnir exaurì almain per part, profitass l'economia publica dal Grischun er anc en auters regards. Er sch'ils pretschs d'energia èn sin in nivel bass, per

Servetsch da medias, chanzlia chantunala dal Grischun, CH-7001 Cuira

exempel sin 60 raps per liter ieli da stgaudar (nivel al cumenzament da l'onn 2016), vegnan importads en il Grischun actualmain ieli da stgaudar e gas natiral en la valor da 130 milliuns francs per onn. Grazia a las sanaziuns, cun las qualas ins dastga far quint, vegnan ins a pudair spargnar en il chantun Grischun mintga onn supplementarmain var 2 pertschient. Sche las sanaziuns energeticas vegnissan fatgas consequentamain, pudess ins schizunt spargnar circa 6 pertschient per onn. Quai fissan respargns finanzials cuntinuants sur decennis. Ultra da quai pudess il Grischun reducir sia dependenza d'energia ed a medem temp prestar ina contribuziun a favur da la protecziun dal clima.

Agiunta:

«Plazzas da lavur per las regions dal Grischun», studi davart l'impurtanza economica da sanaziuns energeticas d'edifizis en il chantun Grischun, rapport final, Cuira, 18 d'avrigl 2016.

Infurmaziuns:

- Erich Büsser, uffizi d'energia e da traffic, tel. 081 257 36 21, e-mail

Erich.Buesser@aev.gr.ch

- Patrick Casanova, uffizi per economia e turissem, tel. 081 257 23 74, e-mail

Patrick.Casanova@awt.gr.ch

- Josias F. Gasser, Josias Gasser Materialias da construcziun SA, tel. 081 354 11 64, e-mail

josias.gasser@gasser.ch

Gremi: uffizi d'energia e da traffic / uffizi per economia e turissem

Funtauna: uffizi d'energia e da traffic / uffizi per economia e turissem